

Raznolikost i razvrstavanje živih bića

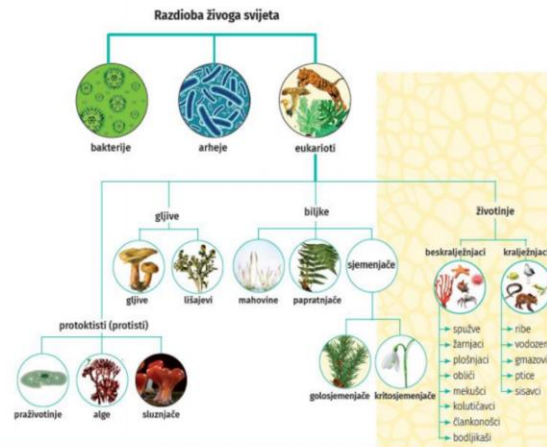
Na Zemlji postoji oko 8,7 milijuna različitih vrsta. Danas na temelju molekularnih istraživanja živi svijet dijelimo na tri domene. To su domene bakterija, arheja i eukariota.

Kako bismo neke organizme prepoznali i razvrstali, služimo se tzv. ključevima. Znanstveni su ključevi vrlo složeni.

Danas postoje jednostavniji slikovni ključevi. Slikovni uz fotografije organizama sadržavaju opise i obilježja organizama.

Narodna imena vrsta se ne koriste u znanstvenoj literaturi nego se koriste znanstvena imena vrsta na latinskom jeziku.

Dihotomski ključevi sadržavaju alternativne izjave o pojedinim obilježjima vrsta. Carl von Linné se smatra osnivačem sistematike.

Bakterije

Bakterije se nalaze, na mrtvim organizmima, u živim organizmima, u vodi, zraku i na tlu. Postoje dvije vrste, a to su autotrofne (cijanobakterije) i heterotrofne.

Arheja

Arheje su jednostanični organizmi. One su potomci najstarijih organizama na Zemlji.

Eukarioti

Domena eukariota obuhvaća jednostanične i mnogostanične organizme. Ta domena dalje se dijeli na protiste, gljive, biljke i životinje.

Protisti

Protisti su uglavnom jednostanični organizmi. Današnji protisti većinom su vodeni organizmi ili žive kao nametnici na drugim organizmima. Razlikujemo autotrofne i heterotrofne protiste.

Biljke

Biljke su mnogostanični autotrofni organizmi. Predstavnici biljaka su mahovine, papratnjače i sjemenjače.

Gljive

Prema načinu prehrane, gljive su heterotrofni organizmi, a mogu biti i paraziti i saprofiti. Među saprofitskim gljivama razlikujemo jestive i otrovne.

Lišajevi

Lišajevi su zajednica organizama koja se sastoji od gljiva i zelenih algi ili cijanobakterija. Poznate vrste lišaja jesu žuta zdjelčarka i islandski lišaj.

Životinje

Životinje su mnogostanični heterotrofni organizmi. Najjednostavnija podjela je na

Beskralježnjaci

Kralježnjaci

KAKO ORGANIZMI DOLAZE DO HRANE I KAKO JE UPOTREBLJAVAJU

Zašto mi treba hrana

Hrana je potrebna svim živim bićima kako bi mogli odrađivati svakodnevne procese poput kretanja

HRANJIVE TVARI

Energija se oslobađa procesom staničnog disanja

Hrane li se svi organizmi?

Uravnotežena prehrana i moje zdravlje

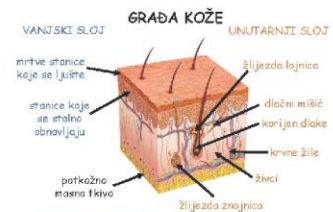
Pošto sva hrana koja ulazi u naš organizam sudjeluje u izgradnji našeg tijela morao biti vrlo oprezni što jedemo

Dva najčešća poremećaja prehrane su anoreksija (ako osoba ima iskrivljenu sliku o sebi i uvijek misli da ima previše kilograma) i bulimija (osoba također nema pravu sliku o svom tijelu te se izmijenjuju razdoblja prejedanja i povraćanja te pretjeranog vježbanja)

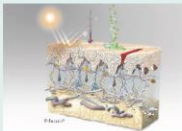
powered by

Zaštita organizma

Uloga kože

- obrambena (uklanja vanjske štetne tvari, štiti od zračenja i kemijskih agensa, razvija protuupalno djelovanje)
- osjetilna (temperatura, bol)
- motorička (mišići lica)
- pohrana i izmjena tvari

Organizmi prilagođeni vodenim staništima

Puževi (vodeni) – čvrsta ljuštura od kalcijeva karbonata
 Školjkaši – dvodijelna ljuštura – školjka
 Glavonošci – jednostavna koža
 Spužva – preko površine izmjenjuju plinove i izlučuju štetne tvari
 Ribe – ljuske
 Alge – sluzna tvar, potporanj, kremena ljuštura
 Nametnici – debeli zaštitni sloj na površini tijela

Organizmi na kopnu

Sisavci – kosa i dlake
 Ptice – perje, koža bez žlijezda
 Gmazovi – ljuske

Organizmi na kopnu, ali vole vlažna staništa i vodu

Gujavica – jednoslojna vlažna koža
 Vodozemci – tanka i glatka koža
 Rakovi – čvrsti oklop građen od hitina koji je učvršćen kalcijevim karbonatom

Prave kopnene biljke

Pokrovno tkivo štiti sve biljne dijelove.
 Epiderm – pokrovno tkivo listova i zeljastih stabljika
 Rizoderm – pokrovno tkivo korijena
 Kutikula – prekriva površinu epiderma, smanjuje isparavanje vode iz biljaka

Zdravlje

Svakodnevna higijena.
 Zaštita od UV zraka i izravnog izlaganja suncu.
 Posjekotine
 Osipi – reakcija kože na vanjske ili unutarnje čimbenike
 Imunitet – cjepivo

Jednostanični organizmi

Stanična membrana – jedina vanjska površina stanice – papučiva
 Dodatnu zaštitu stvaraju krednjaci – ljušturica od kalcijeva karbonata
 U nepovoljnim uvjetima amebe stvaraju čahuru, a bakterije spore.

Nacionalni parkovi u Republici Hrvatskoj

- Nacionalni park je područje netaknute prirode
- u Hrvatskoj postoje osam Nacionalnih parkova, a to su: Plitvička jezera, Paklenica, Risnjak, Mljet, Kornati, Brijuni, Krka i Sjeverni Velebit

PLITVIČKA JEZERA

- najstariji i najveći nacionalni park prirode u Hrvatskoj
- prostrani šumski kompleksi, prirodne ljepote, jezera i slapovi, planinski zrak bogatstvo flore i faune
- sastoji se od 16 jezera

PAKLENICA

- drugi je nacionalni park u Hrvatskoj
- nalazi se na južnom Velebitu
- 1000 biljnih vrsta i podvrsta
- raznolika staništa

RISNJAK

- smješten je u Gorskom kotaru
- ima bogat životinjski svijet

MLJET

- sjeverozapadni dio otoka Mljeta
- bogat i zanimljiv životinjski svijet

KORNATI

- sastoji se od 89 otočića i hridi
- obiluje prirodnim i kulturnim posebnostima

BRIJUNI

- sastoji se od 3 otoka i 11 otočića
- u parku se mogu pronaći razne životinje koje se slobodno kreću
- nalazi se u Istarskoj županiji

KRKA

- sedmi je Nacionalni park u Hrvatskoj
- ime je dobio pa rijeci Krki
- sedam slapova
- bogat biljni i životinjski svijet

SJEVERNI VELEBIT

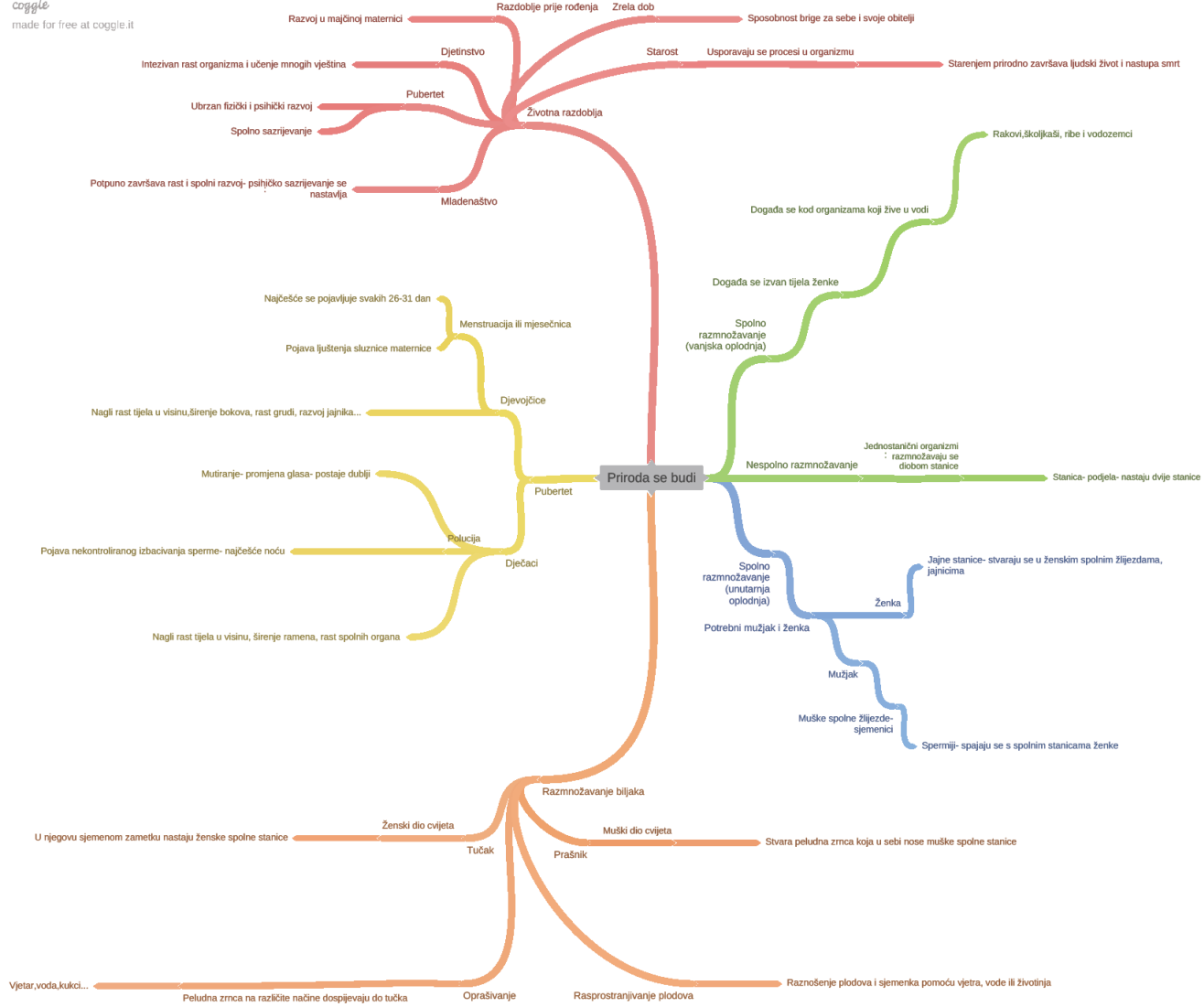
- unutar parka nalaze se strogi rezervati (Hajdučki i Rožanski kukovi i Lukina jama)
- raznovrsnost krških fenomena

https://eus-www.sway-cdn.com/s/CQ9nsIkoSqG6vx3b/images/etcVeiC2a_Xsoo?quality=1920&allowAnimation=true

PORTFOLIO

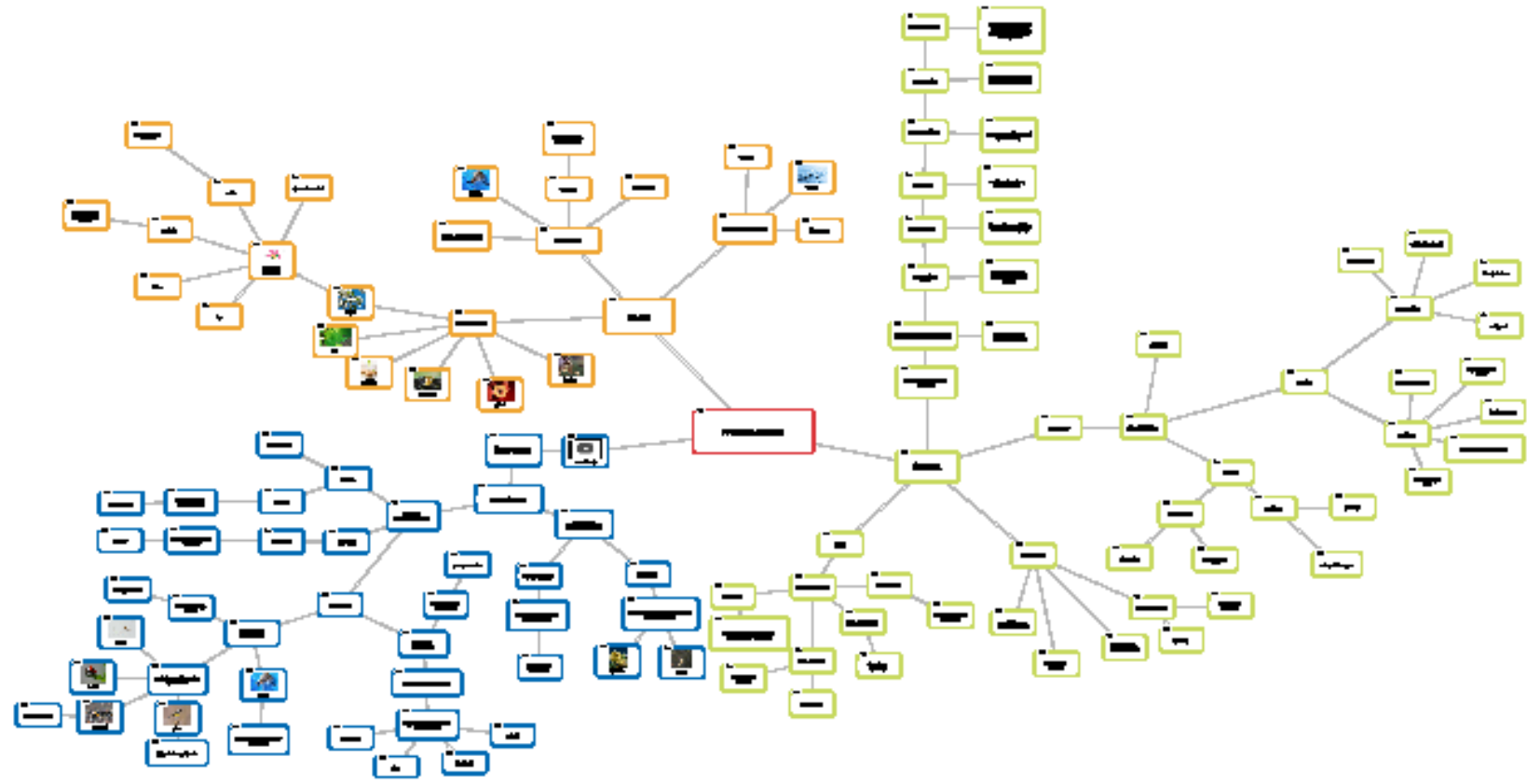
<http://go.bubbl.us/babc51/e0b4?/%C4%8CUVAJMO-OKOLI%C5%A0>

<https://padlet.com/lionandrija/r6ebn2mdgfh2ofk9>

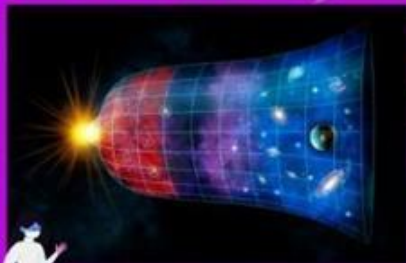
<http://go.bubbl.us/bacf2b/44dd?/Kako-organizmi-dolaze-do>

Nastanak života

Veliki prasak (Big Bang)

Svemir je nastao velikim praskom prije 13,8 milijarda godina.

Od dijelova svemirske prašine i plinova oblikovali su se sustavi i planeti.

Stvaranjem Zemlje počinje njezin razvoj (evolucija).

Zemljina atmosfera u to vrijeme nije sadržavala kisik kao danas.

Starost sunčeva sustava i planeta procjenjuje se na 4,5 milijarda godina.

U početku su se zbivale kemijske pretvorbe različitih tvari, tzv. **kemijska evolucija**.

Njom su od najjednostavnijih anorganskih spojeva nastajali organski spojevi.

Najprije jednostavniji, a poslije sve složeniji.

Pretpostavka je da je prvi život na Zemlji nastao prije otprilike četiri milijarde godina.

Stvaranjem prvih stanica u vodi počinje razvoj života na Zemlji ili tzv. **biološka evolucija**.

Voda u kojoj se razvio život bila je i dobra zaštita od UV zračenja jer prva atmosfera nije sadržavala ozonski omotač.

biološka evolucija

anaerobni uvjeti

heterotrofna prehrana prvih stanica

IMPORTANT POINT!

Većan je break u razvoju života bio nastanak prvih autotrofnih jednostaničnih organizama. Oni su vjerovatno nalikovali i na danas poznate **cijanobakterije**.

Ona su bila prvi organizmi koji su procesom fotosinteze stvarali sebi hranu, ali i **kisik**.

Iz molekula kisika nastao je **ozon** koji je oblikovao **ozonski omotač**.

Pranjena životnih uvjeta uljepala je na svetu **biostabilnost** organizama

